

//////
Eindevaluatie van de acties en maatregelen
uit de geluidsactieplannen 2019-2023 voor
belangrijke wegen en spoorwegen

BELANGRIJKE SPOORWEGEN

INHOUD

1	Bronmaatregelen	4
2	Overdrachtsmaatregelen	6
3	Maatregelen bij de ontvanger	7
4	Acties.....	8

1 BRONMAATREGELEN

SPOOR-2016-1	DE GELUIDSIMPACT VAN HET ROLLENDE MATERIEEL VOOR REIZIGERSVERVOER WORDT BEPERKT DOOR GRADUELE VERNIEUWING		
Coördinerende actor/instantie	NMBS	Betrokken actoren/instanties	/
Vooropgestelde mijlpalen	Horizon 2030 stijgt het aandeel aan TSI-conform rollend materieel van het NMBS-voertuigpark tot 69%.		
Eindevaluatie	Het aantal voertuigkasten dat TSI-conform is, bedroeg eind 2023 ongeveer 60% door verdere ingebruikname van de M7-rijtuigen. Het ziet er naar uit dat ook de mijlpaal voor horizon 2030 gehaald zal worden.		

SPOOR-2016-2	DE GELUIDSIMPACT VAN HET ROLLENDE MATERIEEL VOOR GOEDERENVERVOER WORDT BEPERKT DOOR MODERNISERING		
Coördinerende actor/instantie	Goederenspooroperatoren (o.a. Lineas)	Betrokken actoren/instanties	/
Vooropgestelde mijlpalen	Goederenspooroperator Lineas: <ul style="list-style-type: none"> juni 2019: ca. 32% van de wagonvloot voldoet aan de TSI Geluid (2000 wagons geretrofit) eind 2020: ca. 88% van de wagonvloot voldoet aan de TSI Geluid (5560 wagons geretrofit) eind 2024: 100% van de wagonvloot voldoet aan de TSI Geluid (5560 wagons geretrofit, de resterende 12% van de wagonvloot die nog niet voldoet aan de TSI Geluid wordt verschroot) 		
Eindevaluatie	Volgens gegevens van Infrabel daterend van april 2024 voldeed 91%, van de wagonvloot aan TSI Geluid. Dit wordt bepaald met een algoritme op basis van geluid & rail acceleratie.		

SPOOR-2016-3	DE GELUIDSIMPACT VAN DE BESTAANDE SPOORINFRASTRUCTUUR WORDT BEPERKT DOOR ONDERHOUD EN GRADUELE VERNIEUWING		
Coördinerende actor/instantie	Infrabel	Betrokken actoren/instanties	/
Vooropgestelde mijlpalen	De onderhoud- en vernieuwingsoperaties worden uitgevoerd volgens de planning van Infrabel.		
Eindevaluatie	Sinds 2019, in Vlaanderen, zijn 8 overwegen per jaar afgeschaft. Overwegen geven lokaal een verhoging van het geluid (schatting + 3 dB), voornamelijk door de reflecties op het wegdek. Ook kunnen bij afschaffing van de overweg de gelijmde voegen (nodig voor de seininrichting) verdwijnen.		

2 OVERDRACHTSMAATREGELEN

SPOOR-2016-7 DE GELUIDSIMPACT VAN NIEUWE OF GEWIJZIGDE SPOORINFRASTRUCTUREN WORDT BEPERKT DOOR MAATREGELEN IN DE OVERDRACHTSWEG			
Coördinerende actor/instantie	Infrabel	Betrokken actoren/instanties	Lokale overheden, de Vlaamse Landmaatschappij (voor inrichting van groene buffers)
Vooropgestelde mijlpalen	De verdere inrichting van de volumebuffer bij Zwankendamme wordt afgewerkt volgens planning.		
Eindevaluatie	De werken zijn afgerond en de plaatsing van de geluidsschermen langs lijnen 50A en 50D is ook afgerond met uitzondering van de geluidsschermen in stationsomgeving Aalter die ook in de komende jaren zullen worden afgewerkt.		

////////////////////////////////////

3 MAATREGELEN BIJ DE ONTVANGER

In Vlaanderen bestaat er geen akoestische isolatieverplichting voor woningen tegen buitenlawaai. De isolatie-eisen uit de in 2008 hernieuwde NBN-norm (NBN S01-400-1) die sinds 1 januari 2023 in voege is voor gebouwen die geheel of gedeeltelijk bestemd zijn voor bewoning gelden weliswaar als code van goede praktijk. Maar worden tot dusver niet algemeen toegepast in de dagdagelijkse bouwpraktijk.

De ontwikkeling van een geluidsisolatiebeleid komt aan bod in de actie beschreven in de fiche met referentie OMGEVING-2016-3.

OMGEVING-2016-1	OPSTELLEN VAN EEN BELEIDSKADER LEEFOMGEVINGSKWALITEIT ALS ONDERDEEL VAN HET BELEIDSPAN RUIMTE VLAANDEREN		
Coördinerende actor/instantie	Departement Omgeving	Betrokken actoren/instanties	Nog te bepalen
Vooropgestelde mijlpalen	/		
Eindevaluatie	De strategische visie van het BRV vormt het kader voor een slimme groei, waarbij verdichting van het bestaand ruimtebeslag hand in hand gaat met verhogen van de leefkwaliteit van onze steden en gemeenten. Hoewel er nog geen Vlaamse beleidskader(s) werden goedgekeurd, vindt het BRV toch zijn ingang via plannen en projecten van lokale besturen en andere maatschappelijke actoren en burgers. De 10 kernkwaliteiten uit het BRV zijn daarbij richtinggevend. Zij moeten er voor zorgen dat ontwikkeling of groei gelijk staat aan het verbeteren van de kwaliteit van onze leefomgeving en mogelijke overlast van kernversterking milderden. Vlaanderen heeft verschillende handreikingen uitgewerkt om hiermee aan de slag te gaan, met op maat gedragen oplossingen. Gezondheid, waarin ook geluidshinder aan bod komt, is een van de 10 kernkwaliteiten. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de kernkwaliteit “inclusief samenleven” zodat ze alle groepen in de samenleving toegang hebben tot groen, publieke ruimte en basisvoorzieningen. Al de kennis, tools en succesvolle goede praktijken worden samengebracht op de webpagina ‘Aan de slag met de 10 kernkwaliteiten van de omgeving’ .		

OMGEVING-2016-2	ONTWIKKELEN VAN (RUIMTELIJKE) INSTRUMENTEN DIE KUNNEN WORDEN GEHANTEERD OM REKENING TE HOUDEN MET HET ASPECT OMGEVINGSLAWAAI IN RUIMTELIJK BELEID		
Coördinerende actor/instantie	Departement Omgeving	Betrokken actoren/instanties	Andere initiatief-nemende overheden (steden en gemeenten via VVSG, provincies via VVP), ...
Vooropgestelde mijlpalen	/		
Eindevaluatie	In de schoot van het onderzoek naar knelpunten spoorverkeerslawaai (SPOOR-2016-09) werd een gids met goede praktijkvoorbeelden voor akoestische kwaliteit langs spoorwegen en in stationsomgevingen opgemaakt. Hoewel in eerste instantie gericht op spoorverkeer zijn een groot aantal praktijkvoorbeelden ook nuttig in toepassing met wegverkeer. Er werd tijdens de looptijd van dit geluidsactieplan onderzoek uitgevoerd naar slimme verdichting (ruimtelijk verdichten met aandacht voor lucht- en geluidskwaliteit). Dit moet toelaten een verbeterd beoordelingskader te hanteren dat in milieueffectrapportages kan gebruikt worden bij de beoordeling van verdichtingsprojecten, waardoor aspecten van leefomgevingskwaliteit (waaronder omgevingslawaai) meer zullen kunnen doorwerken in de ruimtelijke planning.		

OMGEVING-2016-3	BELEIDSONDERBOUWEND ONDERZOEK NAAR INSTRUMENTEN DIE HET ASPECT OMGEVINGSLAWAAI INTEGREREN IN HET RUIMTELIJK BELEID		
Coördinerende actor/instantie	Departement Omgeving	Betrokken actoren/instanties	Afhankelijk van de aard van het onderzoek
Vooropgestelde mijlpalen	/		
Eindevaluatie	<p>Er werden diverse beleidsonderbouwende studies uitgevoerd die de integratie van omgevingslawaaï binnen ruimtelijk beleid beoogden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek naar het verhogen van de akoestische kwaliteit langs spoorwegen en in stationsomgevingen (2021). Zie ook SPOOR-2016-09 - Onderzoek naar slimme verdichtingsvoorwaarden via scenariodoorrekeningen en doorwerking in milieueffectbeoordeling (2023). Zie ook OMGEVING-2016 - Onderzoek naar de ontwikkeling en toepassing van een gewestelijk isolatiecriterium voor de akoestische gevelisolatie van woningen tegen weg-, spoor- en luchtverkeerslawaaï (2020) - Instrumentele analyse van gezondheid binnen ruimtelijk beleid (2021) <p>De eindrapporten van deze studies staan op het FRIS Onderzoeksporaal.</p>		

OMGEVING-2016-4	IN KAART BRENGEN VAN GELUIDSEFFECTEN VAN NIEUWE MER-PLICHTIGE ONTWIKKELINGEN		
Coördinerende actor/instantie	Departement Omgeving	Betrokken actoren/instanties	INFRABEL, lokale overheden, projectontwikkelaars
Vooropgestelde mijlpalen	/		
Eindevaluatie	<p>Tijdens de voorbije planperiode heeft de afdeling BJO van Departement Omgeving (bevoegd voor geluidbeleid) advies gegeven op MER-dossiers voor het aspect spoorverkeerslawaaï teneinde te waarborgen dat MER-dossiers op een kwalitatieve manier werden opgemaakt.</p> <p>Deze actie is een continu proces, ook in de volgende planperiode zal afdeling BJO advies geven op MER-dossiers voor het aspect spoorverkeerslawaaï.</p>		

OMGEVING-2016-5	ACTUALISATIE MER-RICHTLIJNENBOEK: AFWEGINGSKADER VOOR NIEUWE WOONONTWIKKELINGEN OP GELUIDSBELASTE LOCATIES		
Coördinerende actor/instantie	Departement Omgeving	Betrokken actoren/instanties	Agentschap Wegen en Verkeer, Agentschap Zorg en Gezondheid, NMBS, Infrabel, De Lijn, BAC (Brussels Airport Company) en lokale overheden
Vooropgestelde mijlpalen	De studieopdracht wordt afgerond eind 2019. De actualisatie van het MER-richtlijnenboek Geluid en trillingen wordt verwacht in de tweede helft van 2020.		

////////////////////////////////////

Eindevaluatie	<p>De studieopdracht 'TWOL Verkeersgeluid' werd afgerond in maart 2020. In deze studie werd de nieuwe methodiek voor infrastructuurgeluid verder uitgewerkt en uitgetest. Ook het nieuwe beoordelingskader voor nieuwe woonontwikkelingen werd op een aantal cases uitgetest. Op basis van deze studieresultaten heeft Departement Omgeving de draft methodiek en draft beoordelingskaders voor weg- en spoorgeluid en nieuwe woonontwikkelingen bijgestuurd.</p> <p>Daarnaast werden de draft beoordelingskaders ook bijgestuurd naar aanleiding van de nieuwe gezondheidskundige inzichten die zijn opgenomen in het WHO-rapport 'Environmental Noise Guidelines for the European Region' dat in 2018 werd gepubliceerd. De nieuwe dosis/effectrelaties voor ernstige hinder vanwege weg- en spoorverkeerslawaai die in dit WHO- rapport zijn opgenomen, tonen aan dat er geen gezondheidskundige grondslag meer is om voor spoorverkeerslawaai een soepeler beoordelingskader te hanteren dan voor wegverkeerslawaai.</p> <p>De nieuwe beoordelingskaders werden aan de belangrijkste betrokken actoren (AWV, Infrabel) voorgelegd, en op basis van hun feedback verder gefinetuned.</p> <p>In maart 2022 werden voor de discipline geluid in milieueffectenrapportering volgende fiches gepubliceerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Weg- en spoorverkeersgeluid - Nieuwe woonontwikkelingen <p>Voor alle van toepassing zijnde aanmeldingen/kennisgevingen/startnota's, ingediend na 01/11/2022 worden bovenstaande fiches als referentiedocumenten beschouwd om de discipline geluid uit te werken. Voor lopende dossiers wordt de nieuwe methodologie aangeraden maar niet verplicht. Vanaf 01/11/2022 wordt wel gevraagd om ook voor de lopende dossiers het nieuw beoordelingskader namelijk de oriëntatiegrafiek toe te passen.</p>
----------------------	---

OMGEVING-2016-6	AANDACHT BESTEDEN AAN HET BEHOUD VAN GEBIEDEN MET EEN GOEDE GELUIDSKWALITEIT IN LANDELIJK GEBIED		
Coördinerende actor/instantie	Departement Omgeving	Betrokken actoren/instanties	Lokale overheden (provincies en steden en gemeenten), Vlaamse Landmaatschappij (VLM), Regionale Landschappen, andere
Vooropgestelde mijlpalen	<ul style="list-style-type: none"> - Voorstel vernieuwde aanpak kwaliteitslabel Stiltegebied en beleid landelijke gebieden met een goed geluidsklimaat. - Uitwerken projectvoorstel 'gewaardeerde landschappen' (dit project wordt getrokken door de VLM, Departement Omgeving levert projectmedewerkers). 		
Eindevaluatie	<p>In de afgelopen periode werd één bijkomend kwaliteitslabel Stiltegebieden uitgereikt voor het voormalige pilootproject voor stiltegebieden Dender-Mark. In oktober 2021 ontving dit gebied, samenvallend met de twintigste verjaardag van de werking rond stiltegebieden, bovendien een award van de organisatie Quiet Parks International. In september 2024 werd er ook een kwaliteitslabel uitgereikt voor het stiltegebied Zwalm. Dit brengt het totaal aantal kwaliteitslabels voor Stiltegebieden op 11. Verder werd vooral ingezet op luwte in stedelijke omgeving, zie fiche OMGEVING-2016-7.</p>		

